

SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND

Egenkontrollprogram för detaljhandel med tobak och tobaksfria nikotinprodukter

Södertörns miljö- & hälsoskyddsförbund
136 81 Haninge

Vid försäljning av tobaksvaror och/eller tobaksfria nikotinprodukter krävs att du har ett egenkontrollprogram som är anpassat till din verksamhet. Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter och lag (2022:1263) om tobaksfria nikotinprodukter, är så pass lika går det med fördel att behandla dessa i ett och samma egenkontrollprogram. Enligt båda lagarna ska du utöva särskild kontroll över din försäljning och ha ett egenkontrollprogram, där du beskriver de rutiner ni arbetar efter för att säkerställa att lagstiftningens krav uppfylls.

Egenkontrollprogrammet fungerar som ett stöd för dig som handlare och din personal och är ett viktigt underlag när tillståndsenheten tillsynar verksamheten. Se därför till att ha minst en kopia av egenkontrollprogrammet i butiken. Ditt egenkontrollprogram bör minst innehålla de rubriker och de rutiner som anges i den här mallen.

Butik / försäljningsställe	Namn på butik, webbplats eller annat försäljningsställe
-----------------------------------	---

Bolagsnamn	
-------------------	--

Meddelande om åldersgräns

För att informera om åldersgränsen ska det finnas ett meddelande på försäljningsstället som uppger om åldersgränsen.

Meddelandet / skylten ska normalt placeras vid kassan för att uppfylla kravet på att vara tydlig och klart synbar. Det finns inget som hindrar att ni placerar fler skyltar på andra platser på försäljningsstället.

På vilket sätt informerar ni om åldersgränsen?

Beskriv hur du ser till så att det finns tydlig och klar information om åldersgräns i din butik, webbplats eller motsvarande. På vilket sätt informerar ni kunderna om åldersgränsen?

Meddelanden, skyltar och åldersdekaler

Muntligen i kassan

Informationsblad

Annat:

Var är meddelande om åldersgränsen placerade i butiken?

Vid kassan

På entrédörren

På skyltfönster

På snuskyl

Annat:

Ålderskontroll

Den som säljer tobak eller tobaksfria nikotinprodukter ska vara säker på att kunden har fyllt 18 år. Personalen som säljer varan är personligt ansvarig för att ingen under 18 år får köpa tobak eller tobaksfria nikotinprodukter. Begär därför alltid legitimation vid minsta tvekan.

Det kan vara svårt att enbart genom utseendet bedöma en ungs ålder. Ett sätt att försäkra sig om att en person fyllt 18 år är att begära legitimation av alla som ser ut att vara yngre än 25 år.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

Vid tveksamhet om kundens ålder efterfrågas legitimation.

Kundens ålder kontrolleras via födelsedata på legitimationen.

En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen.

Personalen rekommenderas att begära legitimation av alla kunder som ser ut att vara under _____ år.

Om kunden inte kan visa att han eller hon är över 18 år, så nekas köp.

Om kunden inte visar legitimation på begäran, så nekas köp.

Om personalen misstänker att en vara är avsedd för någon som är under 18 år, så nekas köp.

Om kunden är påstridig så tillkallas en chef eller annan ansvarig personal.

Annat:

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljning sker via automat, via e-handel eller liknande?

Ej aktuellt

Poletter eller liknande till automat säljs i kassan med ålderskontroll.

Automaten är placerad så att den kan bevakas kontinuerligt.

Ålderskontroll vid köp på Internet görs via bankkort eller liknande.

Försändelser via post skickas med rekommenderat brev, mottagningsbevis, personlig utlämning eller liknande.

Försändelser via post innehåller uppgifter om att varan inte får lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år.

Annat:

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll vid uthämtning av förbeställda varor, hemleverans?

Utbildning och information till personal

Handlaren ska se till att personalen har den kunskap som behövs kring försäljningen. Det är handlarens ansvar att bestämmelserna följs men kassapersonalen har också ett eget ansvar vid försäljningen. Det är därför viktigt att all personal som arbetar i kassan och säljer tobak och tobaksfria nikotinprodukter känner till sitt personliga straffansvar i samband med försäljningen.

På vilket sätt informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och övriga bestämmelser i de båda lagarna?

Vid anställning av ny personal.

Personalmöten Intern utbildning

Extern utbildning

Informations- och utbildningsmaterial

Annat:

Tobak och tobaksfria nikotinprodukter får inte säljas till någon som man misstänker kommer att lämna över produkten till annan som inte får köpa tobak själv.

Så här gör vi om vi misstänker langning:

Så här gör vi om en kund blir hotfull:

Det finns inget ålderskrav för den som står i kassan och säljer tobak och tobaksfria nikotinprodukter till kunden. Däremot måste kassapersonalen vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja varorna till den som inte är 18 år. I många fall är detta svårt för ung personal.

Vilket särskilt stöd ger ni till ung personal för att hantera svåra situationer i samband med försäljning av tobak och tobaksfria nikotinprodukter?

Marknadsföring

Beskriv hur du ser till så du följer förbudet mot reklam och annan marknadsföring av tobaksvaror och tobaksfria nikotinprodukter

Hälsovarning (varningstext) och innehållsdeklaration

Beskriv hur du kontrollerar att tobaksvarorna och de tobaksfria nikotinprodukterna du säljer följer kraven om märkning och innehållsdeklaration.

Du som handlare ska kontrollera att de tobaksfria nikotinprodukterna och tobaksvarorna som säljs i butiken även finns anmälda/rapporterade hos Folkhälsomyndigheten.

Så här följer vi de kraven:

Information till personalen

Det är viktigt att din personal vet vilka regler som gäller vid försäljning av tobak och tobaksfria nikotinprodukter, och varför reglerna finns. Ett sätt att försäkra sig om detta är att man informerar/repeterarreglerna med all personal en gång per år. Ny personal bör dessutom få en genomgång när de anställs. Kom ihåg att både berätta vad lagarna säger och beskriv hur era rutiner ser ut.

För att komma ihåg när du har informerat din personal kan det vara bra att notera detta skriftligen. Informationen kan med fördel sparas i ett separat dokument, se exempel på nästa sida. De bör själva få fylla i datumet då de senast deltog i ett informations- eller utbildningstillfälle.

Egenkontrollprogrammet är upprättat/reviderat enligt gällande lagstiftning.

Ort och datum

När du skickar in denna blankett till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund kommer vissa personuppgifter om dig behandlas. Kontakta oss för information om hur förbundet hanterar dina personuppgifter eller besök vår webbplats www.smohf.se/gdpr

Skicka en kopia på egenkontrollprogrammet till miljokontoret@smohf.se eller per post till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, 136 81 Haninge

